Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING
Aan: MPVO, via MOCW

Kansengelijkheid en Onderwijsondersteuning

Van
Persoonsgegevens

Datum
11 december 2023

Referentie
41711479

Bijlagen

Intern OCW afgestemd
MBO, WJZ

nota

Beantwoording schriftelijk overleg

Aanleiding

De vaste Kamercommissie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van de Tweede Kamer heeft op 2 oktober 2023 vragen gesteld naar aanleiding van uw brief van 4 juli 2023 over het aanbieden van de entreeopleiding binnen het praktijkonderwijs (pro).

Geadviseerd besluit

Na uw akkoord wordt de brief, inclusief beslisnota, verzonden aan de Tweede Kamer.

Het schriftelijke overleg is gericht aan MOCW omdat u deze zomer, mede namens toenmalig MPVO, de Kamer een afschrift van de reactie van de brief aan de VO-raad en de Sectorraad Praktijkonderwijs over entreeopleiding in het praktijkonderwijs heeft gestuurd. Vanwege het gezamenlijke onderwerp adviseren we dat u beiden ondertekent.

Kernpunten

- De fracties in de Tweede Kamer van de VVD, D66, PvdA, GroenLinks, ChristenUnie en BBB hebben over een aantal zaken vragen gesteld en opmerkingen gemaakt in dit schriftelijk overleg.
- De fracties onderschrijven het belang om de entreeroute binnen het pro wettelijk te verankeren. Ze hebben daarbij wel sterke twijfels over het uitsluiten van niet-bekostigde mbo-instellingen.
- De vragen zijn op te delen in de volgende onderwerpen: 1) het uitsluiten van niet-bekostigde instellingen, 2) welke alternatieven er zijn als niet-bekostigde mbo-instellingen worden uitgesloten, 3) het inkopen van examens en uitbesteden van onderwijs, 4) een eigen licentie voor het verzorgen van entree-opleidingen binnen het pro.

Toelichting

Via het voorgenomen wetstraject zijn we plan om te regelen dat het pro het entreeonderwijs in samenwerking met het mbo, wettelijk gezien, mag aanbieden. Dit vraagstuk is daarmee niet nieuw. U en uw voorganger zijn daar over geïnformeerd in augustus ’22 (#3058916) en in mei ’23 (#36972246) en akkoord gegaan met de voorgestelde wijze van het verankeren van de entreeopleiding binnen het pro. Via dit voorstel wordt het mogelijk dat pro-bekostiging mag worden ingezet voor het volgen van entreeonderwijs en het afleggen van examens van de entree-opleiding. De samenwerking tussen pro en mbo gebeurt in een zogenaamde alliantie waarbij bekostigd onderwijs met bekostigd onderwijs

mag samenwerken en niet-bekostigd met niet-bekostigd (net zoals nu al is geregeld voor de samenwerking vmbo-mbo). Het mbo blijft binnen de alliantie verantwoordelijk voor de kwaliteit van het entreeonderwijs (inclusief de examinering). In een bekostigde alliantie wordt de gehele entreeopleiding dan uit publieke middelen bekostigd, waarmee binnen het publiek bestel een 'doorlopende leerlijn' van pro naar het mbo tot stand komt.

Daarbij geeft u aan dat u begrip heeft voor het feit dat het voor scholen in het praktijkonderwijs niet altijd makkelijk is om een goede samenwerkingspartner te vinden. Het gaat regelmatig maar om een beperkt aantal pro-leerlingen waarvoor een afspraak wordt gemaakt, en dit vergt soms veel van de mbo-instelling. Dit maakt dat niet alle mbo-instellingen waarschijnlijk even enthousiast zijn. Voorop staat dat in het belang van de leerling moet worden geborgd dat in de praktijk daadwerkelijk in elke regio waar daar behoefte aan is een dekkend en toegankelijk aanbod tussen het praktijkonderwijs en bekostigde mbo-instellingen tot stand komt. Dit is bestuurlijk afgesproken tussen VO-Raad en MBO Raad in 2020/2021. U geeft aan dat hierover graag verder in gesprek wil met deze partijen.

Per onderwerp zijn dit de hoofdlijnen:

1. <u>Het uitsluiten van het niet-bekostigd onderwijs</u>

Er zijn meerdere overwegingen bij het uitsluiten van het niet-bekostigd onderwijs:

1. Het reguliere – bekostigde – mbo moet deze (kwetsbare) doelgroep ook kunnen bedienen. Elke leerling heeft recht op een passende plek binnen het bekostigde stelsel. Het moet niet zo zijn dat deze kwetsbare groep leerlingen voornamelijk afhankelijk is van het niet-bekostigd onderwijs voor een passend onderwijsaanbod.
2. Het uitsluiten van niet-bekostigd onderwijs is in lijn met eerder geregelde samenwerkingen, zoals de doorlopende leerroute vmbo-mbo. Dit sluit ook aan bij de eerder gecommuniceerde beleidslijn[1] naar aanleiding van een Onderwijsraadadvies over uitbesteding aan particulier onderwijs. Hierover heeft de Onderwijsraad ook een advies uitgebracht waarin zij het toestaan van uitbesteding aan niet-bekostigde scholen/instellingen afraadt wegens het risico op het weglekken van middelen en expertise naar niet-bekostigd onderwijs, waardoor het bekostigd onderwijs uiteindelijk uitholt.[2]
3. Als er allianties ontstaan tussen bekostigd en niet-bekostigd onderwijs, ontstaat er het onwenselijke risico dat de jongeren of diens ouders/verzorgers geld moeten betalen voor de opleiding.
4. Bovendien kan het voor een pro-leerling voor een succesvolle overgang naar het mbo heel waardevol zijn dat hij/zij al heeft kunnen wennen aan de (veel grotere) mbo-instelling en er een warme overdracht vanuit de pro-school plaatsvindt. Ook hiervoor geldt dus dat een goede samenwerking binnen het bekostigde stelsel belangrijk is. Als een pro-school samenwerkt met een niet-bekostigde mbo-instelling, heeft de pro-

[1] Briefadvies over uitbesteding van bekostiging aan particulier onderwijs, Onderwijsraad, 2019.

[2] Publiek karakter voorop, Onderwijsraad 2021.

leerling die wil overstappen naar het bekostigde mbo deze voordelen immers niet.

2. Alternatieven als niet-bekostigd onderwijs wordt uitgesloten

De MBO Raad heeft toegezegd zich bestuurlijk in te spannen voor een goede samenwerking en een dekkend aanbod. Zo is geopperd om samen te werken met bekostigde instellingen uit een andere regio zodat er niet hoeft worden uitgeweken naar het niet-bekostigde onderwijs. De verwachting is dat dit haalbaar is, aangezien de mbo-instelling met name een grote rol speelt bij de examinering en diplomering en de pro-school het onderwijs verzorgt. In het kader van het voorgenomen wetstraject is het goed om deze bestuurlijke afspraken uit 2021/2022 opnieuw te bekrachtigen en verder uit te werken.

Ook geeft u aan dat daarbij wordt bezien of hiervoor meer moet worden geregeld dan alleen de geldende bestuurlijke afspraak, zoals het concreter maken van afspraken in dit kader, regie op het regionale proces om overal de route te borgen, of het verplicht stellen van samenwerking tussen mbo en pro.

3. Inkopen van examinering en uitbesteden van onderwijs

Vanwege de huidige wettelijke situatie mag het pro formeel momenteel helemaal geen middelen besteden aan het verzorgen van de entreeopleiding en dus ook niet aan (het laten verzorgen van) bijbehorende examens. Scholen mogen materialen, expertise en lesmethodes inkopen ten behoeve van het *eigen* onderwijs. Het is niet de bedoeling dat zij deze middelen benutten om ander onderwijs te verzorgen dan het type onderwijs waarvoor de leerling is ingeschreven en waarvoor de school wordt bekostigd. In dit geval dient een pro-school dus pro te verzorgen en geen entreeonderwijs. Daar komt bij dat de wet bepaalt dat het pro is *"ingericht om voor te bereiden (…) op een niveau onder dat van de entreeopleiding."*[3] Bovendien is het niet toegestaan om een entreeopleiding te verzorgen zonder licentie.[4] Het is dus niet relevant of het hier om inkoop van examinering en diplomering gaat en ook niet of dat bij een bekostigde of niet-bekostigde mbo-instelling is.

Momenteel gedogen we de huidige situatie. Via het voorgenomen wetsvoorstel wordt het straks wel mogelijk om met pro-bekostiging in te zetten voor het volgen van entreeonderwijs en het afleggen van examens van de entree-opleiding. Pro-scholen mogen ook na de wetswijziging wel branche-examens en -certificaten blijven inkopen bij brancheorganisaties, zolang dit past binnen de doelen van de opleiding. Er is bij de brancheorganisaties geen sprake van een wel en niet bekostigd stelsel en het valt buiten (licenties voor) het eigen onderwijsaanbod van pro-scholen en mbo-instellingen.

4. Een eigen licentie voor entree binnen het pro

U geeft aan dat het advies van de Onderwijsraad, waarbij de raad adviseerde om het pro een eigen licentie te geven om entree-onderwijs te verzorgen en te examineren, verouderd is. Het komt uit 2013[5] en is op dit punt summier. Dit

[3] Artikel 2.8 van de WVO 2020
[4] Zie artikel 11.2 van de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB). De WEB spreekt overigens niet letterlijk van licenties, maar van het recht om een opleiding te verzorgen.
[5] https://www.onderwijsraad.nl/binaries/onderwijsraad/documenten/adviezen/2013/12/12/meer-kansen-voor-kwetsbare-jongeren/Meer-kansen-voor-kwetsbare-jongeren.pdf

terwijl het leidt tot een grote stelselwijziging waarbij de vo-sector entreeonderwijs en -examinering zou mogen verzorgen zonder dat daarvoor samenwerking met de mbo-sector noodzakelijk is. Dit is onwenselijk. Pro-scholen zouden uiteraard aan dezelfde kwaliteitseisen als de mbo-instellingen moeten voldoen om de civiele waarde van het diploma in de entreeopleiding te borgen, en de gevolgen daarvan zijn fors voor veel partijen. Allereerst natuurlijk voor de scholen voor praktijkonderwijs zelf. Praktisch gezien is het bijvoorbeeld noodzakelijk om voldoende voor het mbo bevoegde docenten te krijgen, wat niet geldt voor het pro op dit moment. Daarnaast moet elke pro-school een examencommissie instellen. Het opzetten van deze organisatie en onderhouden van deze kennis en expertise is vaak lastig, omdat er geen continue stroom van leerlingen is die dezelfde opleiding volgt. Ook zullen stages te maken krijgen met extra formaliteiten, zoals dat leerbedrijven aan dezelfde eisen moeten voldoen als voor mbo-studenten. Dit heeft bijvoorbeeld ook gevolgen voor de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven (die de stages erkent) en de Inspectie van het Onderwijs, aangezien dit gevolgen heeft voor het toezicht op de scholen voor praktijkonderwijs.. Bovendien kan vroegtijdige betrokkenheid van de mbo-instelling de overstap van het pro naar mbo vergemakkelijken. Daarom worden de kansen van leerlingen ons inziens vergroot middels succesvolle samenwerkingen tussen beide schoolsoorten.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.